

Prof. dr. sc. Žarko Dolinar (Koprivnica, 3. srpnja 1920. – Basel, 10. ožujka 2003.)

Dana 10. ožujka ove godine Hrvatska radio i televizija prenijeli su tužnu vijest – u Baselu je u 83. godini umro prof. dr. Žarko Dolinar, poznati hrvatski sportaš, humanist i stručnjak.

Mi, koji smo imali tu sreću i privilegij poznavati ga posebno kao čovjeka, a još više kao prijatelja, premda smo znali za njegovo narušeno zdravlje, bili smo dirnuti tom viješću. U nepovrat je otišao, prije svega velik čovjek, Žarko Dolinar, činjenica je koju je teško prihvatiti.

Dugo se borio s opakom bolešću, no njegova vedrina i životni optimizam nisu to dopuštali naslućivati.

Za nas kemičare neka se i na ovaj način zabilježi i trajno ostane sjećanje na jednog našeg velikog prijatelja od kojeg smo mogli dosta čuti i naučiti. Nemam pretenzija, niti dovoljno saznanja o njegovu životu i radu, ali usudio bih se reći da sve što o njemu treba istaći i zapisati, ne može obaviti niti jedan čovjek. O njemu će trebati dublje i znatno više napisati. Dolinarov životni opus može prikazati samo grupa njegovih poznavatelja iz zemlje i svijeta kojem je on zaista pripadao. Mora se početi od rođenja pa preko njegova obrazovanja, sportskih, humanističkih i stručnih aktivnosti te angažiranosti u svim društvenim prilikama i svim društvenim zbivanjima tijekom njegova bogatog života i rada. To je naš budućić, čak i naš plemeniti zadatak. Velika mi je čast uz duboki osjećaj i potrebu na moj skroman način iznijeti barem kratku istinu o ovom velikom hrvatskom čovjeku.

Žarko Dolinar rođen je 3. srpnja 1920. godine u Koprivnici. Klasičnu gimnaziju pohađao je u Novom Sadu, Ljubljani i Zagrebu. Završio je 1948. godine Veterinarski fakultet u Zagrebu, istovremeno je studirao i na Medicinskom fakultetu. Doktorirao je iz veterinarskih znanosti 1959. godine. Nakon studija veterine radio je na istome fakultetu, a 1961. godine odlazi u Basel u Švicarskoj. Kao stipendist u Baselu je radio na Medicinskom fakultetu, gdje je nakon polaganja dopunskih ispita postavljen za podravnatelja Anatomskog instituta. Profesor je Medicinskog fakulteta i predavač na Stomatološkom i Farmaceutskom fakultetu, te Fakultetu za fizičku kulturu.

Njegov znanstveni i stručni opus vrlo je opsežan; uz anatomiju bavio se istraživanjima iz područja histologije, patologije i embriologije. Održao je velik broj stručnih predavanja te pisao za stručne i znanstvene časopise. Velik je broj njegovih radova o kojima bi se trebalo šire i potpunije pisati. Ukratko, bavio se proučavanjem humano-medicinskih i veterinarskih znanosti.

Drugo područje kojim se naš Žarko vrlo uspješno bavio je šport – stolni tenis. Preko njega mnogi ga još više poznaju. Tu je postigao najviše svjetske rezultate. Prvi je Hrvat koji je osvojio svjetsku stolnotenisku medalju – god. 1939. u Kairu, tada devetnaestogodišnjak osvojio je srebro u momčadskom i broncu u pojedinačnom dijelu natjecanja.

Osvojio je ukupno osam medalja na svjetskim stolnoteniskim prvenstvima. Prvi je Hrvat kojem je to uspjelo. Spomenimo i zlatnu medalju sa svjetskog prvenstva iz 1954. godine u paru s Vilimom Harangozom. Dvanaest puta je bio prvak nekadašnje

Jugoslavije. Osvojio je međunarodna prvenstva Engleske i Skandinavije. Dva-desetak godina bio je konstantno rangiran u grupi najboljih stolnotenisača na svijetu. Četrnaest puta bio je proglašen za najboljeg stolnotenisača Hrvatske a 1999. godine proglašen je za jednog od sportaša stoljeća u Hrvatskoj. Godine 2002. dobio je nagradu za životno djelo. Stoga se s pravom može reći da je Žarko Dolinar doajen hrvatskog športa što mu je za života i službeno priznato. Podsjetimo na njegovu čuvenu izjavu: "Sport je jedina djelatnost gdje se svi borimo istim oružjem ...".

Mnogo je toga činilo njegovu osobnost. Spomenimo da je bio strastveni kolekcionar s preko 75 000 autograma poznatih svjetskih ličnosti. Upoznao je mnoge čuvene ljude i dobio niz svjetski visokih nagrada i priznanja. Istaknimo medalju "Henri Dunant" – osnivača švicarskoga crvenoga križa, nagradu Liječnika bez granica "Amnesty Internationala", Pravednik među narodima – najvišu nagradu Izraela koja se dodjeljuje nežidovima i mnoge druge.

la", Pravednik među narodima – najvišu nagradu Izraela koja se dodjeljuje nežidovima i mnoge druge.

Bio je član i osnivač mnogih udruga kao što su: Svjetski zbor hrvatskih liječnika, predsjednik Hrvatske zaklade za borbu protiv raka, suosnivač prvog ogranka Matice Hrvatske u Švicarskoj, počasni predsjednik Hrvatske kulturne zajednice u Švicarskoj itd. Na njegov poticaj osnovano je Društvo prijatelja i studenata Hrvatskog sveučilišta i hrvatskih sveučilištaraca koji žive izvan domovine kako bi joj nakon Domovinskog rata pomogli svojim znanjem i sredstvima. S prof. dr. Vladimirom Prelogom – nobelovcem i drugim počeo je svijetom pronositi istinu o ratu u Hrvatskoj i srpskoj agresiji.

Počasni je građanin deset gradova i otoka u svijetu a devet sportskih udruga nose njegovo ime.

Moglo bi se još mnogo toga reći o Žarku Dolinaru. No spomenut ću njegovu aktivnost i neposrednu vezu s nama kemičarima. Još u ratu došao je kao izaslanik prof. dr. Vladimira Preloga – našeg nobelovca, počasnog predsjednika VII. "Ružičkinih dana" 1993. godine, koji se održao u Bizovačkim toplicama umjesto u Vukovaru, koji je bio okupiran. Tada sam imao sreću prvi put ga osobno upoznati. Održao je predavanje na temu "Ružička i Paracelsus". Više od samoga predavanja, koje je na njemu svojstven način bilo zanimljivo, donio nam je u tada na vrlo ugroženo područje Hrvatske podršku i snagu, što je u to vrijeme značilo i vjeru u bolje sutra, što nam je tada bilo itekako potrebno. Donio je i poruku prof. dr. Vladimira Preloga o njegovu suosjećanju s nama. Ona je glasila:

"Suosjećam s Vama duboko, a samo se nadam da ću još doživjeti dan kad će sve ove strahote prestati". Bila je to važna poruka i podrška da tada ugroženi narod.

Nastavilo se naše druženje i na VIII. "Ružičkinim danima" 1996. godine. Opet je bio s predavanjem "Uz 125. godišnjicu epohalnog biokemijskog otkrića prof. Frederica Mieschra baselskog anatomata". I na X. "Ružičkinim danima", ovoga puta u oslobođenom Vukovaru, bio nam je najdraži gost. Imao sam sreću biti mu "domaćin", pa smo se sprijateljili i bolje upoznali. Svakako smo po-

pili čašicu za vječito prijateljstvo na koprivnički način. To će prijateljstvo ostati vječno.

Razgovarali smo nakon dobivanja Nagrade za životno djelo. Od srca sam mu čestitao na zaslužnom priznanju u domovini. Zamolio me da mu prikupim sve informacije iz tiska o tom proglašenju, što sam i učinio. Rekao mi je da je bolestan i da ide u Basel. Na pitanje kad će se vratiti rekao je "Ne znam kad ću se vratiti. Filipe, nisam dobro". Dalo se naslutiti ono što se žalost i zbilo. Nema više našeg Žarka. Hvala mu za sve dobro što je učinio za sve nas, mogu reći i u ime hrvatskih kemičara.

Završit ću s njegovom porukom kojom se često obraćao mladima "Cijenite ono što se nikakvim novcem kupiti ne da: zdravlje, mir, prijateljstvo, vjernost, slobodu misli i ljubav. Koristi dan i ne daj da ti uzalud propadne!".

Govorio je o Ivi Andriću i njegovu spašavanju mnogih hrvatskih intelektualaca u ono okrutno komunističko vrijeme, o podršci prof. Preloga zajedno s drugim nobelovcima za mir u Hrvatskoj, potrebi sakupljanja ostavštine prof. Preloga u Švicarskoj, o stolnoteniskom meču Hrvatska-Mađarska 1939. godine u Belišću, u čijem muzeju i danas stoji fotografija kao sjećanje na taj događaj, gdje je i on nastupio te još mnogo toga.

Žarko Dolinar davno je napustio domovinu, često joj se vraćao, nosio ju je u srcu, a život je završio izvan nje, ali se ipak u njoj za vječnost konačno smirio.

Nama predstoji sjećanje na njega i učenje na njegovu vječitom optimizmu i "športskoj" želji za napretkom.

Filip Kljajić

Zvonimir Dugi, dipl. ing. kemije (1922. – 2003.)

U Zagrebu je 29. svibnja ove godine preminuo Zvonimir Dugi, dipl. ing., dugogodišnji suradnik Zavoda za fizikalnu kemiju sadašnjeg Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije zagrebačkog Sveučilišta. Rođen je 1922. g. u Zagrebu u siromašnoj obitelji. Školovao se također u Zagrebu, gdje je 1949. g. diplomirao na Kemijsko-tehnološkom odsjeku tadašnjeg Tehničkog fakulteta. Iste se godine zaposlio kao asistent na Zavodu za fizikalnu kemiju tog Fakulteta. 1961. g. izabran je za predavača, a 1964. g. za višeg predavača. Zbog teške bolesti, koja ga je mučila od ranog djetinjstva, otišao je u mirovinu već 1978. g., ali je dalje intenzivno radio u struci sve do 1992. g. kada je doživio teški moždani udar. Zahvaljujući svojem jobovskom strpljenju i nježnoj brizi svoje obitelji odolijevao je, ipak, još 11 godina neumitnoj sudbini.

Na Fakultetu je vodio vježbe i seminar iz Fizikalne kemije, a usto je predavao na poslijediplomskom studiju iz "Korozije i zaštite materijala". S predstojnikom Zavoda za fizikalnu kemiju, akademikom prof. Miroslavom Karšulinom, i s tadašnjim asistentom istog Zavoda Tihomilom Markovićem osnovao je Zvonimir Dugi 1954. g. Hrvatsko društvo za zaštitu materijala. Ono je – velikim dijelom njegovom zaslugom – 50-tih i 60-tih godina prošlog stoljeća razvilo intenzivnu stručnu i obrazovnu djelatnost koja traje do danas. U okviru te djelatnosti Društva Zvonimir Dugi je sâm ili sa suradnicima obavio mnoge ekspertize za potrebe industrije i su-

djelovao u izradi prototipova nekoliko uređaja za korozijska i srodna ispitivanja. Radio je i na nizu tečajeva koje je Društvo organiziralo za sudionike iz privrede s temama kao što su galvansko i kemijsko nanošenje metalnih prevlaka, anodizacija aluminija, elektropoliranje i kemijsko poliranje metala, njihovo fosfatiranje, bruniranje i kromiranje, zaštita od korozije pri transportu, katodna zaštita itd.

Zvonimir Dugi je koautor četiriju sveučilišnih udžbenika, i to dvaju s područja kemijskog tehnološkog računanja (s Ivi Lovrećekom) i dvaju s područja zaštite materijala od korozije (s Ivanom Esihom).

U razdoblju od 1960. do 1964. g. surađivao je Zvonimir Dugi u uređenju novoosnovanog Laboratoriju za zaštitu materijala na današnjem Fakultetu strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu.

Unatoč velikim patnjama, kojima je bio – zbog bolesti – prožet čitav život Zvonimira Dugog, on je iznimnom sposobnošću, upornošću i savjesnošću uspio mnogo dati svojim učenicima, suradnicima i članovima obitelji. Svi će se oni sa zahvalnošću trajno sjećati dragoga Zvončeka i kao izvanrednog stručnjaka i kao humanog čovjeka široke kulture.

Ivan Esih